

Ettepanek/märkus	Ettepaneku esitaja	Arvestame/ pole võimalik arvestada /arvestame osaliselt	Vastus
Üraskikolded välja raiuda sanitaarraiega häiludena.	Rannus toimunud kogukonna koosoleku nimel Marit Külv, MTÜ Tulimägi, MTÜ Kagu-Eesti Loodusrahvas	Arvestame osaliselt	Raieid on plaanis teha nii sanitaarraiena, mille käigus eemaldatakse kahjustatud puud, kui ka lageraiena aladel, kus üraskikahjustuse tulemusel on mets muutunud liiga hõredaks (harvikuks). Raie käigus jäetakse kasvama elujõulisi säilikipuid puuliikidest, mida üraskikahjustus ei ohusta.
Vähemasti rajad peavad olema läbitavad – RMKga läbi rääkida, kuidas korraldada hooldust kergetehnikaga, mis ei jäta sügavaid rööpaid. Eelkõige peaks olema jalgsi läbitav rada Karukivist Põrguoru ja Armuoru juurde kuni karjääri servani (lisaks sihid).	Rannus toimunud kogukonna koosoleku nimel Marit Külv, MTÜ Tulimägi, MTÜ Kagu-Eesti Loodusrahvas	Arvestame	Raietööde läbiviimisel väldime võimalikult pinnasekahjustuste tekkimist. Kui kahjustused siiski tekivad, siis taastame kahjustada saanud teed, rajad ja sihid koheselt esimesel võimalusel.
Tsiklimehed peavad sõitma karjääris, mitte metsa all. (Võiks tegeleda keelusiltidega - kas kogukond või RMK.)	Rannus toimunud kogukonna koosoleku nimel Marit Külv, MTÜ Tulimägi, MTÜ Kagu-Eesti Loodusrahvas	Arvestame	Tulimäe karjääri omanik on andnud karjääriala teatud nädalapäevadel kokkulepitud ajal tasuta kasutamiseks mootorratturitele ja sealt liigutakse riigimetsa. Teeme koostööd karjääri omanikuga, et leida lahendus, et sõit toimuks ainult kokkulepitud alal eramaal.
Metsa uuendamisel ei istutata asemele monokultuuri, eriti mitte kuuske.	Rannus toimunud kogukonna koosoleku nimel Marit Külv, MTÜ Tulimägi, MTÜ Kagu-Eesti Loodusrahvas	Arvestame	Üraski ja juurepessu poolt pöördumatult kahjustatud puistud uuendame kasetaimedega.

Ühendada planeeritavad KAH alad üheks alaks kaasates koridorina vahepealseid eraldisi 8, 9, 15 (CO070)	Gert Veber	Pole võimalik arvestada	KAH-ala piirid on kooskõlastatud Elva valla üldplaneeringu menetlemise käigus Elva vallavalitsuse ja kogukonnaga.
Laiendada KAH ala Armuorust ida poole eraldistele 7 (lehisepuistu), 8, 12, 13, 14 (CO071), et tagada puhver ümber Armuoru ning säilitada olemasolevaid radasid.	Gert Veber	Arvestame osaliselt	KAH-ala piirid on kooskõlastatud Elva valla üldplaneeringu menetlemise käigus Elva vallavalitsusega. Eraldisel 7 asuv lehisepuistu jääb metsa majandamisest välja, moodustades Armuoruga ühtse terviku.
Laiendada loode nurgas KAH ala teeni, lisades eraldised 2 ja 16 (CO069), viimase puhul on metsaregistri andmetel tegemist ka vääriselupaigaga.	Gert Veber	Pole võimalik arvestada	KAH-ala piirid on kooskõlastatud Elva valla üldplaneeringu menetlemise käigus Elva vallavalitsuse ja kogukonnaga.
Raietöödel jätta säilikpuudena kasvama tammed, vahtrad, saared, pärnad, lehised.	Gert Veber	Arvestame	Raiete käigus jäetakse kasvama elujõulisi säilikipuid puuliikidest, mida üraskikahjustus ei ohusta.
Raietöödel säilitada Tulimäel olemasolevad rajad ja metsasihid läbitavatena ka väljaspool konkreetseid KAH alasid (peamised rajad on kantud ka Eesti põhikaardile 1:10 000).	Gert Veber	Arvestame	Raietööde läbiviimisel väldime võimalikult pinnasekahjustuste tekkimist. Kui kahjustused siiski tekivad, siis taastame kahjustada saanud teed, rajad ja sihid esimesel võimalusel.
Käisin eile torni ja lähiümbruse metsa vaatamas. Kokkuvõtlikult võib öelda, et kuusk kuni karjäärini on üraski kahjustusega. Mu meelest võiks teha väikese rehkenduse kahe aasta taguse ja tänase kahju vahel, et illustreerida kaitsjate tegevuse mõju RMK metsale ja siis lisame naabrite metsakahjud.	Üllar Kaaver	Pole võimalik arvestada	Saadetud märkus ei ole käsitletav ettepanekuna metsatööde planeerimiseks.

Nii RMK, Elva valla, MKA kui ka KeA poolt oleks vaja otsust Tulimäe arvamiseks erirežiimiga kaitsealade hulka, mida tähtsustatakse nii kultuurilooliselt kui ka loodushoiu seisukohalt. Ettepaneku aluseks on asjaolu, et seadusega ette nähtud kaitsealade kategooriad olukorra komplitseerituse tõttu üks-üheselt ei sobi. Kaitseréžiim võiks kõige enam vastata piiranguvööndi standardile, mis aga eeldab konkreetse kaitse-eeskirja olemasolu. Elva valla üldplaneeringu eelnõus on Tulimäe mets juba arvatud kaitstavate hulka, kuid see vajaks täpsustusi, samuti pole Tulimägi veel ühendatud rohevõrgustikku. Vääriselupaigaks kuulutamisele on raske praegu kehtivate seaduste järgi toetust leida senise tiheda majandamise (palju kände), mitte niivõrd vanametsa liikide puudumise tõttu. Tõenäoliselt tingib meie metsade suur majandatuse aste siiski lähiajal selle klausli ümbervaatamise. Mõistliku toimimise puhul muutub vähemalt osa Tulimäe metsast tulevikus üsna tõenäoselt vääriselupaigaks. Juba leitud elurikkusest annab ülevaate aruanne 2020. a. suvel MTÜ poolt tehtud loodusinventuurist käesoleva pöördumise lisas.	MTÜ Tulimägi, Helle Mäemets	Pole võimalik arvestada	Saadetud märkus ei ole käsitletav ettepanekuna metsatööde planeerimiseks.

Metsa majandamine Tulimäel peaks olema erinev kehtivast standardist, mis suurel määral tuleneb masinapargi survest ja saega töötavate metsatöölise vähesusest: a) ei võetaks maha iga kuuske sõltumata selle tervisest või asupaigast; b) surnud kuuskedest võetakse maha need, mis takistavad ja/või ohustavad teedel liikumist. Juba kirjeldatud teeäärset surnud kuuskede vööndit ei saa tegelikult tervikuna enam liiklusele ohtlikuks pidada, sest need on peened ja osalt sarapuude vahel kallakil. c) uuenemine hävinud kuuskede asemeil võiks olla looduslik ning salumetsa liike toetav. Ka seda soovi saaks rakendada erirežiimi puhul. Kõige keerukam ongi metsatöölisel järgida nii MTÜ Tulimägi kui ka sellesse mittekuuluvate kohalike elanike iseenesest lihtsat soovi, et Tulimäel oleks ilus olla. Arutelude käigus on selgunud, et meie ühine kompromiss-soov on koha eripära arvestav väga mõõdukas metsa majandamine, nii et seal ei valitseks teedel surnult lamavad kuused ega ka mitte lageraielangid.	MTÜ Tulimägi, Helle Mäemets	Arvestame osaliselt	RMK planeerib Tulimäe ümbruses tehtavaid metsamajanduslikke töid selliselt, et kogu riigimetsa ala on püsivalt metsaga kaetud, seal kasvab püsivalt metsa, hoolimata sellest, et mõnes kohas tehakse metsa uute puude kasvatamiseks lagedam ala. RMK käsitleb kogu riigimetsa elukeskkonnana ja planeerib ning viib vajalikke töid läbi, pidades silmas metsaseaduse mõtet - metsa majandamine peab tagama elustiku mitmekesisuse, metsa tootlikkuse, uuenemisvõime ja elujõulisuse ning ökoloogilisi, majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi vajadusi rahuldava mitmekülgse metsakasutuse võimaluse. Raiealad planeeritakse selliselt, et tehtud metsatööd loovad ühelt poolt eeldused piisavate valgus- ja toitainete olemasoluks uute puude väljakasvatamiseks ja teisalt on raiutav ala olemasolevasse maastikupilti sobitatud ja alal säilitatud võimalikult palju väärtuslikke puid
Üheks kõige lähemal elavaid inimesi ja ka metsa-asukaid häirivaks teguriks on motosportlaste tegutsemine Tulimäe karjääris, mis ilma igasuguste reegliteta ulatub ka metsa. See ei peaks endisel stiihilisel moel jätkuma.	MTÜ Tulimägi, Helle Mäemets	Arvestame	Tulimäe karjääri omanik on andnud karjääriala teatud nädalapäevadel kokkulepitud ajal tasuliseks kasutamiseks mootorratturitele ja sealt liigutakse riigimetsa. Teeme koostööd karjääri omanikuga, et leida lahendus, et sõit toimuks ainult kokkulepitud alal eramaal.
Kahjustatud puud tuleb eemaldada metsast, säilitades maksimaalselt lehtpuud ning mände.	Jaan Erm	Arvestame	Raiete käigus jäetakse kasvama elujõulisi säilikipuid puuliikidest, mida ürasekahjustus ei ohusta.
Kindlasti vajavad säilitamist ja kaitset Armuoru ümbruses asuvad Põlised LEHISED, vanus ca 125-145 aastat	Jaan Erm	Arvestame	Armuruu kõrvalolevasse lehisepuistusse raied ei kavandata.
Töödel kasutada võimalikult väikese gabariidilisi masinaid, et mitte kahjustada pinnast ja taimi.	Jaan Erm	Arvestame osaliselt	Raietööde läbiviimisel vältida pinnasekahjustuste tekkimist. Kui kahjustused siiski tekivad, siis taastame kahjustada saanud teed, rajad ja sihid esimesel võimalusel.

Osadel töödel kasutada kohalike entusiaste ja elanikke.	Jaan Erm	Pole võimalik arvestada	RMK peab tööde korraldamisel lähtuma Eesti vabariigi seadusandlusest ja RMK -le väljastatud ISO, FSC ja PEFC sertifikaatidest.
Omalt poolt saaks aidata pinnast mittekahjustava tehnikaga materjali väljaveol.	Jaan Erm	Pole võimalik arvestada	RMK peab tööde korraldamisel lähtuma Eesti vabariigi seadusandlusest ja RMK -le väljastatud ISO, FSC ja PEFC sertifikaatidest.
Soovin teavet RMK poolt tehtud otsustest ja plaanidest.	Jaan Erm	Arvestame	Edastame Tulimäe 10 aasta metsamajandamise kava.
Soovin kindlasti teavet teostatavate tööde ajagraafikust ning alusest.	Jaan Erm	Arvestame	Saadame kavandatud metsamajanduslike tööde ajakava.
Via läbi VEP inventuur	Päästame Eesti Metsad MTÜ, Farištamo Eller; MTÜ Roheline Pärnumaa, Tiina Georg	Pole võimalik arvestada	Vääriselupaikade inventuuri teevad RMK metsakorraldajad, kellel on olemas vastav litsents. Vaatluse alla on võetud metsaosad, kus olemasolevate inventeerimisandmete alusel on VEP-i esinemise tõenäosus kõrgem. Vääriselupaikade inventuuri viiakse läbi jooksvalt ja pidevalt.
Puistuid majandada ainult püsimetsana, st valikraiega, rakendades püsimetsa majandamise põhimõtteid.	Päästame Eesti Metsad MTÜ, Farištamo Eller; MTÜ Roheline Pärnumaa, Tiina Georg	Pole võimalik arvestada	RMK planeerib Tulimäe ümbruses tehtavaid metsamajanduslikke töid selliselt, et kogu riigimetsa ala on püsivalt metsaga kaetud, seal kasvab püsivalt metsa, hoolimata sellest, et mõnes kohas tehakse metsa uute puude kasvatamiseks lagedam ala. RMK käsitleb kogu riigimetsa elukeskkonnana ja planeerib ning viib vajalikke töid läbi, pidades silmas metsaseaduse mõtet - metsa majandamine peab tagama elustiku mitmekesisuse, metsa tootlikkuse, uuenemisvõime ja elujõulisuse ning ökoloogilisi, majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi vajadusi rahuldava mitmekülgse metsakasutuse võimaluse.

Ettepanek	Ettepaneku esitaja	RMK kommentaar
Võimalik, et Te olete alahinnanud käesoleva aasta sanitaarraiate vajaduse ulatust.	Gert Veber	Üraskirüüste ja tuulemurd mõjutab suuremat ala, kui KAH-ala ning teeme vajalikke töid ka KAH-alast väljaspool
Minu varasemad ettepanekud KAH alade ühendamiseks ja Armuorust ida poole laiendamiseks põhinesid Elva valla üldplaneeringus kajastatud andmetel. Selle alusel kuuluvad ühtsesse KAH alasse ka vahepealsed eraldised 8, 9, 15 (CO070) ning Armuorust idas karjäärini olevad 6, 7, 8, 20 (CO071). Teie vastasite, et KAH-ala piirid on kooskõlastatud Elva valla üldplaneeringu menetlemise käigus Elva vallavalitsuse ja kogukonnaga. Ent üldplaneeringus ja Teie koostatud metsade majandamise projektis on erinevad KAH alade piirid mis on minule veidi arusaamatu ja segadust tekitav. Kuna 18. veebruari koosolek oli esimene kord kui Te pakkusite suuremale ringile välja KAH alade piirid siis ma sain aru, et ka nende muutmiseks on võimalik ja sobiv aeg ettepanekuid esitada. Justnimelt ka seetõttu, et Tulimäe ümbruse riigimetsa kirjelduses ja majandamise projektis erinevad KAH alad Elva valla üldplaneeringus kajastatud KAH aladest.	Gert Veber	RMK on Elva valla üldplaneeringu menetlemise käigus läbi rääkinud ja kooskõlastanud Tulimäe kõrgendatud avaliku huviga ala (edaspidi KAH-ala) piirid. Samuti on Tulimäe KAH-ala piirid pikas protsessis läbiräägitud MTÜ-ga Tulimägi. Suhtluses Elva vallaga on tõesti selgunud, üldplaneeringu menetluse käigus on tehtud täiendav ettepanek muuta Tulimäe KAH-ala piire. Leppisime Elva vallaga kokku, et vaatame üldplaneeringu menetluse järgnevas etapis koos muudatusettepanekud ja põhjendused üle ning siis saab Elva vald teha otsuse Tulimäe KAH-ala piiride muudatuse kohta. Koostatud raiekava menetleme praeguseks kokkulepitud piirides, kuna metsa tervislik seisukord ei anna võimalust edasi lükata kavandatud töid.

I Ülevaade Tulimäe metsa majandamise kavaga hõlmatud riigimetsadest Lk 4: Metsa majandamist ei kavandata Armuoru, Põrguhaua ja Karukivi muinsuskaitseväärtusega objektidele. Täiendada: Metsa majandamist ei kavandata Armuoru, Põrguhaua ja Karukivi muinsuskaitseväärtusega objektidele ning tavapäraselt kaitsealustele objektidele kehtivas piiranguvööndis, 50 meetri raadiuses (sh moodustab Armuoruga ühtse terviku ka eraldisel 7 asuv lehisepuistu). Tabel 1. Arvata kategooriasse „RMK otsusega mitte majandatav mets” Armuoru, Põrguhaua ja Karukivi ala ning ümbritsev metsaala 50 meetri raadiuses.	MTÜ Tulimägi/Marit Külv	Metsa majandamist ei kavandata Armuoru, Põrguhaua ja Karukivi muinsuskaitseväärtusega objektidele ning tavapäraselt kaitsealustele objektidele kehtivas piiranguvööndis. Piirangu vöönd moodustatakse ca 50 meetri ulatuses Armuoru, Põrguhaua ja Karukivi ümbust looduses väljakujunenud eraldiste piirides. Armuoruga ühtse terviku moodustav eraldisel 7 asuv lehisepuistu arvatakse kategooriasse „RMK otsusega mitte majandatav mets”

II Üldised põhimõtted riigimetsade majandamisel Lk 8, täiendada: Uus mets pannakse lankidel kasvama hiljemalt kahe aasta jooksul pärast raiet, vältides seejuures monokultuursete puhtpuistute tekkimist. - Raielangid püütakse sobitada maastikku. Raiete puhul püütakse mitte tükeldada väljakujunenud metsamassiive ning välditakse suurte avatud vaadete ja tuulekoridoride tekkimist. - Lageraie puhul jälgitakse selle kõrvale jääva ala olukorda. Uuel langil ei alustata lageraiega enne, kui kõrvaloleval langil kasvab ca 3 meetri kõrgune noor mets. - Teede ja radade ääres jäetakse lageraie langile tavapärasest rohkem säilikuuid (70 tk/ha) või säilikuude suuremaid grappe. Säilitamisel eelistatakse elurikkust suurendavaid puistu üksikelemente nagu ebatavaliselt suured ja jämedad puud (nt lehised, männid), väljapaistva võraga vanad puud, suurte lindude pesapuud, õõnsustega puud, omapärased puud suurte pahkadega jmt, silmapaistvad vähelevinud puuliikide esindajad. - Raiete käigus jäetakse kasvama elujõulisi säilikuuid puuliikidest, mida ürasekajastus ei ohusta. - Välditakse rasketehnika kasutamist külmumata pinnasel. Metsatööde käigus ei kahjustata kasutatavaid metsateid ja -radasid. - Eriolukordade – tormi- ja muude oluliste metsakahjustuste – tõttu tekkivatest töödest teavitab RMK kogukonda eraldi ning need võivad tuua kavandatud töödesse muudatusi. Üldjuhul vabastatakse teed ja jalgrajad (Armuorule, Karukivile ja Põrguhauale ligipääs ning nende vaheline ühendusrada) tormimurrust.	MTÜ Tulimägi/Marit Külv	Uus mets pannakse lankidel kasvama hiljemalt kahe aasta jooksul pärast raiet, vältides seejuures monokultuursete puhtpuistute tekkimist. Raietega ei tükeldata väljakujunenud metsamassiive ning välditakse suurte avatud vaadete ja tuulekoridoride tekkimist. Lageraie puhul jälgitakse selle kõrvale jääva ala olukorda. Uuel langil ei alustata lageraiega enne, kui kõrval oleval langil kasvab ca 1 meetri kõrgune noor mets. Teede ja radade ääres jäetakse lageraie langile tavapärasest rohkem säilikuuid või säilikuude suuremaid grappe. Säilitamisel eelistatakse elurikkust suurendavaid puistu üksikelemente nagu ebatavaliselt suured ja jämedad puud (nt lehised, männid), väljapaistva võraga vanad puud, suurte lindude pesapuud, õõnsustega puud, omapärased puud suurte pahkadega jmt, silmapaistvad vähelevinud puuliikide esindajad. Raiete käigus jäetakse kasvama elujõulisi säilikuuid puuliikidest, mida ürasekajastus ei ohusta. Välditakse rasketehnika kasutamist külmumata pinnasel. Metsatööde käigus ei kahjustata kasutatavaid metsateid ja -radasid. Kui siiski kahjustused tekivad, korrastatakse pinnas esimesel võimalusel. Eriolukordadest tekkinud oluliste metsakahjustuste tõttu tekkivatest töödest teavitab RMK kogukonda, mis võivad tuua kavandatud töödesse muudatusi. Üldjuhul vabastatakse teed ja jalgrajad (Armuorule, Karukivile ja Põrguhauale ligipääs) tormimurrust. Armuoru kõrval olev lehisepuistu arvatakse „RMK poolt mittemajandatavate“, metsaeralduste hulka. Raiealad planeeritakse loodusesse sobivate lankidena, et tehtud metsatööd loovad ühelt poolt eeldused piisavate valgus- ja toitainete olemasoluks uute puude väljakasvatamiseks. RMK käsitleb kogu riigimetsa elukeskkonnana ja planeerib ning viib vajalikke töid läbi, pidades silmas metsaseaduse mõtet - metsa majandamine peab tagama elustiku mitmekesisuse, metsa tootlikkuse, uuenemisvõime ja elujõulisuse ning ökoloogilisi, majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi vajadusi rahuldava mitmekülgse metsakasutuse võimalusel!

Ettepanekud ja argumendid püsimeetsandusele üleminekuks Tulimäel: - Samuti ei võimalda viljakatel muldadel vana metsa varjus hoogsalt kasvama hakkav sarapuu ja muu lehtpuuvõsa kuusetaimel suureks kasvada. -> Lageraiealadele kuusiku rajamine nõuab mitmekordset noorendiku hooldust ja valgustusraiet. Püsimeetsas on kuuse looduslik uuendus tavaliselt isendirohke. Noored kuused on tundlikud temperatuuri kõikumistele, eriti negatiivselt mõjuvad hiliskevadised külmad. Püsimeetsa turbe all kõigub temperatuur vähem. Kuusk uueneb hästi ka varjulistes 2 tingimustes, eelkõige aga teiste liikide, mitte kuusiku all. Puistutes, kus domineerib kuusk, tekib uuendus hästi kõdunevatele lamatüvedele. Piisava kasvuruumiga väiksed kuused võivad valguse kätte sattudes kasvada sama edukalt kui suuremad puud.	MTÜ Tulimägi/Marit Külv	Tulimäe KAH alal uuendame ainult kasega, loome tingimused, et looduslikult tekiks segamets.
Okas- ja lehtpuude vaheldumine erinevates metsapõlvkondades on loomulik looduslik protsess. Nii üleilmsed kui Eesti uuringud on näidanud, et segapuistud on üldiselt tootlikumad kui üheliigilised. Eestis hinnati juba 1950-ndatel kase kuuse kahe- ja kolmeliigiliste puistute tootlikkus 25–30% suuremaks puhtkuusikute omast. Positiivsema efekti annab eri puuliikide läbisegi kasvamine rühmiti kasvamisega võrreldes. Mitmeliigiliste puistute kasvatamisega on võimalik saavutada suurem puidutootlikkus kui monokultuuridega tänu liikide erinevale ressursikasutusele või teineteise soodustamisele. Viljakatel muldadel, nagu Tulimäel, tõusevad segametsa eelised esile siis, kui liigid on erineva valgusnõudlikkusega, nt puu võra kujust, varjataluvusest ja igihaljusest tulenevalt.	MTÜ Tulimägi/Marit Külv	RMK metsad on valdavalt segametsad, kuigi istutatakse üht puuliiki.

Seal, kus tekkivatel lankidel pole tõenäoline uue elujõulise kuusiku tekkimine, võimaldatakse lehtmetsaga (kask, vaher, saar, jalakas jt) asendumist.	MTÜ Tulimägi/Marit Külv	Võimaldame lehtmetsaga asendumise. Tulimäe KAH-ala viljakatel muldadel tuleb looduslikult juurde kuuske.
Tulimäe vanemas metsas kui pärimuskultuuriga seonduvas ja kaitsealuste metsaosade baasil kujunevas vääriselupaigas rakendatakse Metsaseadust nii, et nimetatud väärtused säiliks ega taotle tingimata kuusega asendumist	MTÜ Tulimägi/Marit Külv	Ei taotle tingimata kuusega asendumist Tulimäe KAH alal.
Tulimägi on ümbruskonna kõrgema künkana avatud tormituultele, lageraielangid aitavad kaasa tuulekoridoride tekkele. Püsimets on tormikindlam.	MTÜ Tulimägi/Marit Külv	Metsa sanitaarse seisundi tõttu on vajalik teha kavas kirjeldatud metsatööd - alal on tuulemurdu.
Püsimetsas kasvanud palgid on tihedama, oksavaba ja ühtlase süüga ehk puidutööstuse jaoks kõrgema puidukvaliteediga kui ühevanuselises metsas kasvanud puud, millel on intensiivne juurdekasvuperiood 20–40 aasta vanuselt.	MTÜ Tulimägi/Marit Külv	Seda ettepanekut ei saa kava koostamisel arvestada, sest me ei saa jätta uuendamata metsa, mis sanitaarse seisundi tõttu vajab raiet. Tulimäe KAH alale jääb endiselt erineva vanusega puid.
Lageraie asemel jäävad noored ja keskealised puud valdavas osas (väljaspool kokkuveoteid) kasvama. Nii saab iga puu raiuda tema parimas küpsuse eas.	MTÜ Tulimägi/Marit Külv	Metsa praegune sanitaarne seisund ei võimalda sellist üleminekut, jätame säilikipuid Metsaseaduses nõutust rohkem.
Segametsas on puhtpuistuga võrreldes väiksemad riskid puuliigi spetsiifiliste kahjurite ja haigustekitajate levikuks. Mitmekesisem mets pakub elupaiku ja mitmekesisemat toitu kahjurite looduslikele vaenlastele, nagu putuktoidulised linnud ja putukatest parasitoidid. Nii kooreüraski kui juurepessu risk on segametsas väiksem.	MTÜ Tulimägi/Marit Külv	Tulimäe KAH alal istutame kased, loome tingimused, et looduslikult tekiks segamets.

Häiringutundlike metsaliikide ning pärandkultuuriliste paikade hoidmiseks võiks jätta metsamassiivi siseossa ja raskesti ligipääsetavatele aladele vääriselupaigad ja loodusmetsad ning nende ümber kujundada puhverdava püsimeetsavööndi (eelmainitud Armuorg, Põrguhaud, Karukivi, lehisepuistu ja juba rangelt kaitstav ala eraldises CO069).	MTÜ Tulimägi/Marit Külv	Oleme arvestanud ja loome puhvri vastavalt looduslikele piiridele.
Üheeaalise küpse kuusiku jaoks võiks Pukkala jt Soome metsateadlaste arvutuste põhjal alata üleminek püsimeetsandusele aegjärgse raiega, kus jäetakse kasvama väiksemad ja seega kiirema juurdekasvu ja väiksema rahalise hetkeväärtusega puud, lisaks veel kitsama võraga ja seega hilisemal langetamisel teisi vähem lõhkuvad puud. Sellele järgneks ülarinde eemaldamine kahes etapis: 15 ja 30 aasta pärast, ning lõpuks tüüpiline erivanuselise puistu majandamine. Kindlasti jäetakse seejuures piisav hulk ülarinde puud säilikuudeks.	MTÜ Tulimägi/Marit Külv	Metsa sanitaarse seisundi tõttu ei ole võimalik selline järk-järguline üleminek. Jätame võimalikult palju säilikuuid, mis moodustaksid sellise ülarinde nagu oma ettepanekus kirjeldate.
Esmatähtis on soodustada seemikufaasist väljakasvanud noori puud, sest need jõuavad väikeste, äsja tärganud taimedega võrreldes palju tõenäolisemalt ülarindesse. Okaspuuseemikuid on üldjuhul püsimeetsa all küllaltki palju: Soome tulemused näitavad, et mitmeid tuhandeid hektaril, kuid nende kõrguskasv on aeglane ning ellujäämisprotsent väike. Sarapuid ja muid kiirekasvulisi puud on valgusolude parandamiseks vaja igal juhul noorendikust eemaldada.	MTÜ Tulimägi/Marit Külv	Loome säilikuude valimise ja noorendikke hooldusega valgus- ja toitainetingimused, et saaks kujuneda segamets. Raie tööde ettevalmistamise käigus saab säilitada elujõulise järelkasvu grupid - kui neid on.

Suure kuuse osakaaluga puistutes ei kasva raiutud häilud nii kiiresti kinni kui lehtmetsas. Seemnest tärganud järelkasv vajab ülarindesse jõudmiseks üldiselt mitut valgustandvat häiringut. Samas on igal raiel vaja jätta alles suuri elujõulisi ja saagikaid seemnepuid, et tagada seemikute rohkus.	MTÜ Tulimägi/Marit Külv	Jätame säilikipuid vastavalt metsa sanitaarsele seisukorrale.
Raiealad planeeritakse võimalikult väikeste lankidena või häiludena selliselt, et tehtud metsatööd loovad ühelt poolt eeldused piisavate valgus- ja toitainete olemasoluks uute puude väljakasvatamiseks. Teisalt on raiutav ala olemasolevasse maastikupilti sobitatud ja alal säilitatud võimalikult palju väärtuslikke puid.	MTÜ Tulimägi/Marit Külv	Oleme arvestanud kava koostamisel

RMK käsitleb kogu riigimetsa elukeskkonnana ja planeerib ning viib vajalikke töid läbi, pidades silmas metsaseaduse mõtet - metsa majandamine peab tagama elustiku mitmekesisuse, metsa tootlikkuse, uuenemisvõime ja elujõulisuse ning ökoloogilisi, majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi vajadusi rahuldava mitmekülgse metsakasutuse võimaluse! Hõissa!	MTÜ Tulimägi	Arvestame metsade majandamisel. Kokkuvõttes ettepanekuid püsimeetsandusele üleminekul: Viimased muudatused aastast 2017 metsaseaduses ja metsa majandamise eeskirjas võimaldavad küll valikraiega metsa raiuda hõredamaks kui varem kehtinud piirangud, kuid ka see pole piisav, et vanade puude alla tekiks elujõulist uuendust, mis suurteks puudeks kasvaksid. Aga metsades, kus lageraie on lubatud, saame tõesti edukalt asuda püsimeetsa kujundama lageraie nime all, jättes säilikpuude nime all rohkem puid kasvama, näiteks 60 vana metsa puud hektarile või täiusega 20%. Tulimäe KAH-alal on eraldisi, kus see ei ole võimalik, kui kuuse-kooreüraski kahjustused on nii ulatuslikud. Küsimus ei ole kunagi selles, mis nime all ja kui suurel pindalal metsas raieid tehakse ning mida konkreetsele alale istutatakse, vaid küsimus on selles, milline näeb raiutud ala pärast raietegevust välja, kas seal on võimalik uusi puid väljakasvatada ja kujundada segapuistut ning kuidas on raiutav ala olemasolevasse maastikupilti sobitatud. Kõigi nende tingimuste vahel on vaja leida kompromiss, siis on metsa majandamine jätkusuutlik ja vastab püsimeetsanduse mõttele – et Tulimäe metsaalal (mitte mõnel väikesel eraldisel sellest) oleks kogu aeg puid, mida on sealt võimalik kasutusele võtta ja kasutatu asemel on kohe ka midagi asemele tulemas (on olemas tingimused, et oleks võimalik asemele tulla).
Muuta KAH ala piire nii, et kogu Tulimäe hiis oleks KAH ala piiride sees	MTÜ Päästame Eesti Metsad	Tulimäe puhul ei ole tegu hiiega. RMK tellis väidetava Tulimäe hiie ala ekspertiisi AB Artes Terrae OÜ -lt ja esitas tulemuse Muinsuskaitseameti laiendatud kogule otsustamiseks. Muinsuskaitseamet ei kinnitanud Tulimäel hiiemetsa staatust.

Jätta raieplaanidest välja I kat kaitsealuse liigi elupaik	MTÜ Päästame Eesti Metsad	I kat kaitsealuse liigi elupaika ei ole raied kavandatud.
Mitte uuendada kuusega	MTÜ Päästame Eesti Metsad	Raielangid uuendatakse kase taimedega.
Kuna raieplaanist ei ilmne, et tegemist oleks kriitilise vajadusega raie teostada vaid pigem tavapärase majandusraiega, siis tuleks hiies raiumine läbi rääkida inimestega, kes aktiivselt hiies käivad oma toiminguid tegemas. '	MTÜ Päästame Eesti Metsad	Tegu on valdavalt puistu sanitaarsest seisukorras tuleneva vajadusega raie teostada. Tulimäe puhul ei ole tegu hiiega. RMK tellis väidetava Tulimäe hie ala ekspertiisi AB Artes Terrae OÜ -lt ja esitas tulemuse Muinsuskaitseameti laiendatud kogule otsustamiseks. Muinsuskaitseamet ei kinnitanud Tulimäel hiiemetsa staatust.
Teha VEP inventuur	MTÜ Päästame Eesti Metsad	RMK on läbi viinud kõige väärtuslikemate alade VEP inventuuri ja valinud välja võimalikud VEP alad, kus võibolla vääriselupaiga esinemise tõenäosus, need alad on üle vaadatud vääriselupaiga inventeerija poolt ning seda sõlutmata sellest, kas ala asub KAH-alal või mujal riigimetsas. Nimetatud VEP eelvalikualadel ja VEPides metsamajandamist ei toimu.

MTÜ Päästame Eesti Metsad teeb ettepaneku majandada kogu Tulimäe KAH ala metsasid valikraietega ehk püsimetsana, et säiliks alal järjepidevalt mitmekülgsed funktsioonid.	MTÜ Päästame Eesti Metsad	Raiealad ja raieviisid planeeritakse selliselt, et tehtud metsatööd loovad ühelt poolt eeldused piisavate valgus- ja toitainete olemasoluks uute puude väljakasvatamiseks ja teisalt on raiutav ala olemasolevasse maastikupilti sobitatud ja alal säilitatud võimalikult palju väärtuslikke puid. RMK-l on seadusjärgne kohustus tegeleda metsa järjepideva majandamise ja uuendamisega. Kuna tegu on kõrgendatud avaliku huviga alaga, siis lähenetakse metsa majandamisele neil aladel tundlikult, vastavuses kohaliku kogukonna või elanike ootustega ja metsaseaduse nõuetega
Arvestada Päästame Eesti Metsad MTÜ, poolt tehtud ettepanekute, tähelepanekute ja küsimustega.	Ermo Hүүdma	Vastused MTÜ Päästame Eest Metsad ettepanekutele on esitatud tabelis.
Puistuud majandada ainult valikraiega, rakendades püsimetsa majandamise põhimõtteid.	Ermo Hүүdma	Viimased muudatused aastast 2017 metsaseaduses ja metsa majandamise eeskirjas võimaldavad küll valikraiega metsa
Uuendusraied sh lageraied peavad KAH-aladel olema keelatud.	Ermo Hүүdma	Viimased muudatused aastast 2017 metsaseaduses ja metsa majandamise eeskirjas võimaldavad küll valikraiega metsa
Uuendusraied sh lageraied peavad KAH-aladeks (kohalike kogukondade ettepanekul ja/või kohalike omavalitsuste poolt) planeeritavatel aladel olema keelatud.	Ermo Hүүdma	Viimased muudatused aastast 2017 metsaseaduses ja metsa majandamise eeskirjas võimaldavad küll valikraiega metsa raiuda hõredamaks kui varem kehtinud piirangud, kuid ka see pole piisav, et vanade puude alla tekiks elujõulist uuendust, mis suurteks puudeks
Koostada ja edastada Tulimäe 100 aasta metsamajandamise kava (pikaajalise metsatööde kava), koos materiaalsete, sotsiaalsete, loodushüvede jne otseste ja kaudsete kulude ja tulude analüüsiga.	Ermo Hүүdma	Tervikpilti piirkonna metsade kujunemiseks tulevikus nii vähemas kui ka suuremas piirkonnas võimaldab kõigil saada RMK metsatööde kaardilt https://www.rm.k.ee/metsatoode-kaart . Kõik alad, mis ei ole looduskaitsete piirangutega kaetud, saavad mingil ajahetkel tulevaste
RMK (lage- ja uuendusraiate asemel) väärtustab metsa ja Tulimäe ja Võrtsjärve piirkonda: loob tähistatud puhkeala Tulimäele (Variandid näiteks: Öpperada Matkarada Rattarada Telkimisala Lõkkekoht Kattega lõkkekoht Metsaonn Külustuskeskus Vaatetorn Puhkekoht Matkavõimalus Prügi sorteerimise võimalus Telkimisvõimalus)	Ermo Hүүdma	RMK käsitleb kogu riigimetsa elukeskkonnana ja planeerib ning viib vajalikke töid läbi, pidades silmas metsaseaduse mõtet - metsa majandamine peab tagama elustiku mitmekesisuse, metsa tootlikkuse, uuenemisvõime ja elujõulisuse ning ökoloogilisi, majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi vajadusi rahuldava mitmekülgse metsakasutuse võimaluse. Metsade uuendamisel tekib lagedamaid alasid, kuhu istutatakse uued metsataimed. Viimased muudatused aastast

Raieid ja mürarikkaid töid ei tehta ajal, kui pinnas on pehme.	Ermo Hүүdma	Arvestame tööde planeerimisel ja läbi viimisel, et mitte kahjustada teid ja radu ning metsapinnast.
Kindlasti ei teostata raieid ja mürarikkaid töid 15.märtsist kuni 31.augustini, kui kehtib Eesti Ornitoloogiühingu jt poolt soovitatud lindude pesitsusrahu.	Ermo Hүүdma	Majandustegevust plaanitakse vastavuses seadusandlike aktide ja RMK kevad-suviste raiete strateegiaga https://www.rmk.ee/metsa-majandamine/metsamajandus/strateegiad-ja-moisted/kevadsuvised-raied
Kaasata Hiite Maja SA ja Maavalla Koda ning küsida ka nende kirjalikud seisukohad.	Ermo Hүүdma	Hiite maja SA ja Maavalla Koda ei kuulu kuidagi kohalike elanike või kohaliku kogukonna hulka.
Korraldada põhjalikumad arutelud ja kirjalikud analüüsid varasemate kaasamiste käigus kogutud ettepanekutele, mis olid RMK poolt mitteamvestatud ja osaliselt arvestatud.	Ermo Hүүdma	Arutelud toimuvad vastavalt juhendile "Kaasamine metsatööde planeerimisse https://media.rmk.ee/files/Kaasamine%20metsat%C3%B6%C3%B6de%20planeerimisse%202021-03-08.pdf